

ΠΩΣ ΝΑ ΒΡΕΙΣ ΤΗ ΦΩΝΗ ΣΟΥ
Της Μαρίας Βελισκάκη

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

- A) κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
- B) ΣΥΛΙΑ
- Γ) ΞΕΝΟΚΛΗΣ
- Δ) κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ

2η μέρα του σχολικού έτους, την επομένη του Αγιασμού. Η Σύλια, μαθήτρια της Α΄ Γυμνασίου, η οποία δεν είχε παρουσιαστεί χτες, μπαίνει, φορώντας μαντίλα, καθυστερημένη και αγχωμένη στην τάξη της. Ο καθηγητής, ο κ. Αναστασιάδης, την κοιτάζει έκπληκτος και ενοχλημένος:

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:
Το όνομά σου;

ΣΥΛΙΑ:
Σύλια Αλάχι ονομάζομαι, συγγνώμη που άργησα, απλώς οι γονείς είχαν φύγει από νωρίς για τη δουλειά και...

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: **(Την κοιτάζει αυστηρά και τη διακόπτει)**
Καλά, καλά, δεν σε ρωτήσαμε! Διακόπτεις το μάθημα, θες να εκφωνήσεις και ομιλία με τις δικαιολογίες σου. Βγάλε αυτό που φοράς και κάθισε.

ΣΥΛΙΑ: **(Κοντοστέκεται)**
Δεν σας κατάλαβα, τι φοράω;

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: **(Κοιτώντας τα χαρτιά του).**
Αυτό που φοράς στο κεφάλι σου. **(Σηκώνει το βλέμμα προς την υπόλοιπη τάξη).**
Βλέπεις κανέναν άλλο να φοράει κουκούλα ή σκουφί εδώ μέσα;

ΣΥΛΙΑ: **(Με φωνή που τρέμει)**
Μα όχι, κύριε, δεν καταλάβατε, δεν είναι κουκούλα ή σκουφί...

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:
Κάτσε κάτω, θρασυτάτη, που θα μου πεις ότι δεν κατάλαβα...

Πετάγεται ένας μαθητής από το βάθος, με ειρωνικό χαμόγελο.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:
Αφήστε τη, κύριε, τέτοια φοράνε όλοι αυτοί οι... τζιχαντιστές!

Ολόκληρη η τάξη ξεσπά σε γέλια. Ο καθηγητής σηκώνεται όρθιος έξαλλος.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ησυχία! Ησυχία, είπα! **(Κοιτώντας τη Σύλια)**. Ορίστε! Είδες τι προκάλεσες! Κάτσε κάτω επιτέλους!

Το κουδούνι χτυπά. Οι μαθητές ορμούν προς την πόρτα. Η Σύλια μένει στη θέση της. Το ίδιο και ο Ξενοκλής. Όταν φεύγουν όλοι, την πλησιάζει.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Τι έγινε, κοπελιά; Μην μου πεις ότι θα βάλεις τα κλάματα κιόλας; Αν δεν σου αρέσει εδώ, γιατί δεν γυρνάς πίσω στους Μουσουλμάνους φίλους σου, στο Πακιστάν, στο Ιράν, στη Συρία;

Η Σύλια δεν σηκώνει το βλέμμα. Κοιτάζει το τετράδιό της και προσπαθεί να σημειώσει.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Τι έγινε, στη χώρα σου δεν μιλάτε; **(Ο Ξενοκλής προσπαθεί να της τραβήξει τη μαντίλα)**.

ΣΥΛΙΑ: (Τινάζεται, σηκώνει με αποφασιστικότητα το βλέμμα και τον κοιτά επίμονα)

Για να ξέρεις, είμαι Τουρκάλα. Είμαι τέσσερα χρόνια εδώ, ήρθαμε για να αναζητήσουν εργασία οι γονείς μου. Και να ξέρεις, ότι όσο προσπαθείς να μειώσεις τους άλλους, αποδεικνύεις ότι δεν νιώθεις καλά για εσένα. Πριν μειώσεις κάποιον για πλάκα, σκέψου αν θα σου άρεσε! **(Βγαίνει ορμητικά από την τάξη και αφήνει μόνο και προβληματισμένο τον Ξενοκλή)**.

Στην αρχή της επόμενης ώρας, τα παιδιά ξεναγούνται στη βιβλιοθήκη του σχολείου. Τα συνοδεύει ο καθηγητής κ. Αναστασιάδης. Διακριτικά στέκεται στην πόρτα η διευθύντρια του σχολείου. Ο Ξενοκλής επιδιώκει να βρεθεί κοντά στη Σύλια. Η Σύλια τον κοιτάει.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Σε ενοχλώ που στέκομαι εδώ;

ΣΥΛΙΑ:

Όχι, ούτε καν...

ΞΕΝΟΚΛΗΣ: **(ψιθυριστά)**

Ξέρεις, σκεφτόμουν αυτό που μου είπες πριν... Έχεις δίκιο, με συγχωρείς! Ποτέ κανένας δεν μου το είχε πει!

ΣΥΛΙΑ: (Τον κοιτάει απορημένη)

Εντάξει, ξέχασέ το. Άλλωστε είμαι συνηθισμένη. Ας κάνουμε μια νέα αρχή!

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: (Κοιτάζοντας προς τη Σύλια)

Εσύ, εκεί, πάλι μιλάς; Πάλι αναστάτωση δημιουργείς;

Η Σύλια κοκκινίζει. Ο Ξενοκλής παίρνει τον λόγο.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Κύριε, εγώ της μίλησα.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: (Κοιτάζοντας προς τον Ξενοκλή θυμωμένα)

Ξενοκλή, μην δικαιολογείς τη συμμαθήτριά σου! Δεν χρειαζόμαστε συνηγόρους. Έλα πιο μπροστά να παρακολουθήσεις συγκεντρωμένα την περιήγηση στη βιβλιοθήκη.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ: (με επιμονή)

Κύριε, κάνετε λάθος! Η Σύλια με βοήθησε να συνειδητοποιήσω τα λάθη μου.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: (Με έκπληκτο βλέμμα και αυστηρό βλέμμα)

Ξενοκλή, σταμάτα επιτέλους! Διαλύθηκε αυτή η ξενάγηση στη βιβλιοθήκη, που θα σας φαινόταν τόσο χρήσιμη στα γυμνασιακά χρόνια! Μην ξανακούσω κιχ!

Η ξενάγηση ολοκληρώνεται βιαστικά και το κουδούνι χτυπάει. Στο διάλειμμα ακούγεται από τα μεγάφωνα:

«Η μαθήτριά Σύλια Αλάχι να περάσει στο γραφείο της διεύθυνσης!»

Στο γραφείο της διευθύντριας, ένα διακριτικό χτύπημα ακούγεται στην πόρτα.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Ναι!

ΣΥΛΙΑ: (Ανοίγει διστακτικά την πόρτα)

Με ζητήσατε;

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Πέρασε, κορίτσι μου!

ΣΥΛΙΑ: (Μιλάει φοβισμένα).

Ξέρετε, εγώ δεν έκανα κάτι... Δηλαδή, προκάλεσα αναστάτωση στην τάξη και στη βιβλιοθήκη, αλλά δεν ήταν αυτός ο σκοπός μου...

κ. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Μα, δεν σε κάλεσα για τίποτα τέτοιο! **(Η Σύλια κοιτάζει έκπληκτη)**. Απλώς, φέτος θα ήθελα να ασχοληθούμε με το θέμα του ρατσισμού. Ξέρω ότι είναι μόλις η πρώτη μέρα

της χρονιάς, αλλά ελπίζω ότι ως το τέλος της χρονιάς θα καταφέρουμε να διοργανώσουμε μια ενδιαφέρουσα σχετική εκδήλωση. Θα ήθελες να αναμειχθείς; Ίσως θα μπορούσες να το συζητήσεις και με τον συμμαθητή σου, τον ... Αλήθεια, πώς τον λένε;

ΣΥΛΙΑ: (διστακτικά)

Εννοείτε τον Ξενοκλή;

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Υποθέτω πως ναι, δεν έχω μάθει ακόμη τα παιδιά της Α΄ Γυμνασίου... Με αυτό το αγόρι δεν μιλούσατε στη βιβλιοθήκη;

ΣΥΛΙΑ:

Ναι... Χίλια συγγνώμη!

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ: **(Κοιτάζει τα χαρτιά της και αμέσως σηκώνει το βλέμμα)**

Ξέρεις, υποψιάζομαι ότι ξέρεις πολύ καλά τι σημαίνει «ρατσισμός», ότι τον έχεις συναντήσει στον δρόμο, στη γειτονιά, ακόμη και στο σχολείο... Πριν από χρόνια, την προηγούμενη εβδομάδα, ίσως και σήμερα...

Η Σύλια κοκκινίζει, ξεροκαταπίνει και παραμένει αμίλητη.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Λοιπόν, δεν μου είπες, θα ήθελες να αναλάβεις κάποιον ρόλο σε αυτήν την εκδήλωση;

ΣΥΛΙΑ: (Κατακόκκινη, αλλά εμφανώς χαρούμενη)

Ναι, φυσικά θα κάνω ό,τι καλύτερο.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Τέλεια! Ήδη την επόμενη ώρα θα περάσω να το ανακοινώσω σε όλα τα τμήματα. «ΟΧΙ στον ρατσισμό!» Αυτό είναι το θέμα της φετινής χρονιάς!

Η Σύλια βγαίνει από το γραφείο της διευθύντριας, τη στιγμή που χτυπάει το κουδούνι για το τέλος του διαλείμματος. Λίγα λεπτά μετά, όλοι βρίσκονται καθισμένοι στα θρανία τους. Ο κ. Αναστασιάδης έχει μπει και πάλι στο τμήμα, αλλά προτού προλάβει να αρχίσει το μάθημα, ακούγεται χτύπημα στην πόρτα και μπαίνει η διευθύντρια.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Με συγχωρείτε για την ενόχληση! Ήθελα να περάσω και εγώ από όλα τα τμήματα, να καλωσορίσω τα παιδιά και να ευχηθώ «καλή σχολική χρονιά»! Ειδικά στους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου! **(Σύντομη παύση και η διευθύντρια συνεχίζει, κοιτώντας μία τα παιδιά και μία τον καθηγητή τους).**

Με την ευκαιρία, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι η φετινή σχολική χρονιά θα είναι για το σχολείο μας αφιερωμένη στον ρατσισμό.

(Απόλυτη ησυχία στην τάξη. Κάποια βλέμματα στρέφονται στη Σύλια).

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ

Όπως γνωρίζετε, δεν είμαστε όλοι οι άνθρωποι ίδιοι. Παραδείγματος χάρη, άλλοι μιλάνε ελληνικά, άλλοι αγγλικά και άλλοι ινδικά! Άλλοι έχουν ανοιχτό και άλλοι σκούρο χρώμα δέρματος. Άλλοι είναι αρτιμελείς και άλλοι έχουν κάποια αναπηρία. Άλλοι είναι Χριστιανοί και άλλοι Μουσουλμάνοι.

(Η διευθύντρια μένει για λίγο σιωπηλή, κοιτά τον καθηγητή και ψίθυροι ακούγονται στην τάξη).

Ωστόσο, υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι που, ίσως, θέλουν να υποτιμήσουν, να μειώσουν εκείνους που είναι διαφορετικοί από το δικό τους «συνηθισμένο». Τι θα λέγατε να αφιερώσετε την πρώτη εργασία της χρονιάς στο θέμα αυτό; Θα μας δώσετε και τις πρώτες ιδέες για την εκδήλωση που θα διοργανώσουμε στο τέλος της χρονιάς. Αφού είναι και η ώρα της Λογοτεχνίας – έτσι, κύριε Αναστασιάδη;

(η διευθύντρια κοιτάζει τον καθηγητή επίμονα και με μια δόση ειρωνείας) –

τι θα λέγατε να συνεργαστείτε ανά δύο και να γράψετε ένα πεζό κείμενο ή ένα ποίημα για το θέμα; Ο κ. Αναστασιάδης θα συγκεντρώσει τα έργα σας, ώστε να έχω έπειτα και εγώ την ευκαιρία να τα διαβάσω! Φεύγω κιόλας, για να σας αφήσω να εργαστείτε ανεπηρέαστοι.

Η διευθύντρια, πριν καλά-καλά τελειώσει τη φράση της, αναχωρεί βιαστικά από την αίθουσα. Αμέσως αρχίζει βαβούρα και αναστάτωση.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ησυχία, παρακαλώ! Η κυρία Καλογεράκη σας ανέθεσε μία εργασία. Εμπρός, λοιπόν, έχετε χρόνο να την ολοκληρώσετε μέχρι το τέλος αυτής της ώρας.

Η αναστάτωση συνεχίζεται.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ησυχία. είπα!

Ο Ξενοκλής πλησιάζει τη Σύλια.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Εεεε... Θα ήθελες να κάνουμε μαζί την εργασία, τώρα που έμαθα το λάθος μου;

Τα δύο παιδιά γελούν. Ο καθηγητής αγριοκοιτάζει τη Σύλια.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ο επόμενος που θα ακουστεί θα βγει έξω!

Τα δύο παιδιά κάθονται μαζί και όλα οι μαθητές εργάζονται μιλώντας ψιθυριστά.

ΣΥΛΙΑ: (ψιθυριστά στον Ξενοκλή)

Κατ' αρχάς, θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για τα δικαιώματα των παιδιών. Όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα. Δεν έχει σημασία αν είναι ανοιχτόχρωμα ή μελαμψά, αν είναι από την Ελλάδα ή την Τουρκία. Δεν έχει καμία σημασία αν χρειάζονται αναπηρικό καροτσάκι για να μετακινηθούν. Όλα τα παιδιά χρειάζονται τα ίδια πράγματα: ασφάλεια, παιχνίδι, μόρφωση. Ρατσισμός είναι να ξεχωρίζεις τα παιδιά με βάση κάποιο από αυτά τα χαρακτηριστικά, επειδή είναι έτσι ή αλλιώς, αγόρια ή κορίτσια, από την Ευρώπη ή από την Ασία, από πιο πλούσια ή πιο φτωχή οικογένεια...

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Μιλάς όπως μιλάνε τα βιβλία!

ΣΥΛΙΑ:

Το θέμα είναι ότι ο ρατσισμός φαίνεται στον τρόπο που μιλάμε στον άλλο, στον τρόπο που τον κοιτάμε, αν τον συναντήσουμε στον δρόμο. Μόνο μια υποτιμητική ματιά είναι αρκετή για να πληγώσει.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Τι θα έλεγες να ξεκινήσουμε να τα γράφουμε; Θα τα ξεχάσω έτσι που τα λες!

ΣΥΛΙΑ:

Μα εσύ δεν είπες τι πιστεύεις!

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Εγώ πιστεύω ότι ο ρατσισμός είναι η εύκολη λύση γι' αυτόν που αισθάνεται ανασφάλεια, γι' αυτόν που θέλει να πιστέψει ότι είναι σημαντικότερος από τον άλλο, μάλλον γιατί δεν πιστεύει ότι από μόνος του είναι αρκετά σημαντικός.

ΣΥΛΙΑ: (Ενθουσιασμένη, χειροκροτά τον Ξενοκλή)

Μπράβο! Αυτό είναι!

Όσο μιλούν, τα παιδιά δεν έχουν αντιληφθεί ότι η υπόλοιπη τάξη έχει ολοκληρώσει την εργασία και δύο συμμαθητές έχουν σηκωθεί να τη διαβάσουν. Ο καθηγητής τους πλησιάζει εκνευρισμένος.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Τι θα γίνει επιτέλους με εσάς τους δύο; Πόσες παρατηρήσεις θα χρειαστούν, κορίτσι μου, για να πάψεις να μιλάς; Δεν έφτασε μια ολόκληρη μέρα για να το καταλάβεις; Θες να σου το πω και στη γλώσσα σου;

ΣΥΛΙΑ: (Σηκώνει αργά το κατεβασμένο κεφάλι της και στη συνέχεια σηκώνεται όρθια. Ο Ξενοκλής τής πιάνει το χέρι)

Με συγχωρείτε, κύριε καθηγητά, αλλά αισθάνομαι θύμα ρατσιστικής αντιμετώπισης από εσάς. Δεν είναι σωστό να κοροϊδεύετε ένα παιδί για την εθνικότητά του. Ούτε για

τις παραδόσεις του. Εάν θέλετε να ξέρετε, εγώ φοράω μαντίλα για να είμαι ευσεβής στην πίστη μου. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι, επειδή είμαι από άλλη χώρα, μπορείτε να με στοχοποιείτε και να με κοροϊδεύετε.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: (έξαλλος)

Τι είπες, αναιδεστάτη; Έξω από την τάξη μου!

Η Σύλια βγαίνει και ο Ξενοκλής την ακολουθεί.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Πού πας, Ξενοκλή; Κάθισε κάτω!

ΞΕΝΟΚΛΗΣ: (ήρεμος αλλά με θάρρος)

Όσο η συμμαθήτριά μου υφίσταται συνεχώς διακρίσεις και προσβολές εκ μέρους σας, εγώ δεν έχω θέση εδώ μέσα.

Ενώ η Σύλια ανοίγει την πόρτα, στο κατώφλι φαίνεται η διευθύντρια.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Πού πάτε, παιδιά;

Η Σύλια σκύβει το κεφάλι.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης ζήτησε από τη Σύλια να περάσει έξω. Εγώ απλώς την ακολουθώ.

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Μάλιστα... Και για ποιον λόγο, παρακαλώ;

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:

Από την αρχή της ημέρας, της πρώτης μέρας αυτής της χρονιάς, η Σύλια δέχεται συνεχώς παρατηρήσεις από τον κύριο Αναστασιάδη, χωρίς να φταίει καθόλου! Μέχρι που βρήκε φωνή να μιλήσει και να διεκδικήσει το δίκιο της! Αλλά αυτό θεωρήθηκε αυθάδεια από τον κύριο...

κα. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ:

Καθίστε, παιδιά, νομίζω ότι θα μπορέσουμε να λύσουμε το πρόβλημα με διάλογο. Ας είναι αυτό το πρώτο μάθημα της νέας χρονιάς!

Ο κ. Αναστασιάδης φεύγει από την αίθουσα εκνευρισμένος.

Στο σχολασμα, η Σύλια μαζεύει βιαστικά τα πράγματά της και φεύγει. Ο Ξενοκλής την ακολουθεί τρέχοντας.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:
Σύλια, περίμενε!

ΣΥΛΙΑ:
Ναι;

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:
Ήθελα να σε ρωτήσω... Θα ήθελες να πάμε βόλτα στην πλατεία το απόγευμα;

ΣΥΛΙΑ: **(κομπιάζοντας)**
Ναι, θα το ήθελα πολύ.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:
Και μην φοβάσαι, δεν θα σε κοροϊδέψει κανένας! Θα είμαι εγώ εκεί!

Η Σύλια αγκάλιασε τον Ξενοκλή.

ΞΕΝΟΚΛΗΣ: **(απορημένος)**
Είσαι κοκκινισμένη...

ΣΥΛΙΑ:
Το ξέρω...

ΞΕΝΟΚΛΗΣ:
Σου πάει...

ΤΕΛΟΣ